

De terugdringing van vrouwenrechten moet worden gestopt

Collectief feministisch statement

Een uiterst zorgelijk patroon, met aanhoudende constituentie, ontstaat binnen de huidige debatten bij verscheidenen multilaterale organisaties; Een hernieuwde systematische aanval op de vrouwelijke bewegingsvrijheid. Door het vieren van instrumentalisering door middel van het frame als zelfopofferende zorgdragers voor de familie, toegewijde gezondheidszorgprofessionals, of verzorgende moeders met als roeping om uitvoering te geven aan de voorplantingsfunctie, bevinden vrouwen zicht toenemend beperkt en verstrengelt binnen uitgewoende misleidende narratieven van gezondheidsstereotypen die hun sociaal-geconstrueerde rollen als kwetsbare personen versterken. De realiteit voor vrouwen is echter anders: vrouwen worden in de praktijk kwetsbaar gemaakt. Het oppervlakkige belijden van steun dat zij ontvangen botst radicaal met de bezuinigingsmaatregelen die de publieke financiële toezeggingen en verplichtingen voor hun essentiële functies en ander sociaal reproductiewerk verminderen, waardoor de uitbuiting van vrouwen en meisjes die massaal onbetaald werk blijven verrichten, verder wordt verergerd¹. Deze kloof ondermijnt niet alleen de zelfbeschikking en sociaal-politieke participatie van vrouwen. Het legt ook de voortdurende erfenis bloot van een dieperliggend structureel onrecht dat onze dringende aandacht, analyse en dagelijkse actie vereist.

In navolging van de pandemie en jaren van herstructurering in wereldwijde oorlogsvoering, is er een aanval gaande op het zelfbeschikkingsrecht over de eigen lichamen van vrouwen op verschillende manieren. Er zijn daadwerkelijk offensieven gaande jegens vrouwenrechten en welzijn, welke niet alleen ontstaan, maar ook wereldwijd gedijen. In Afghanistan worden vrouwen meedogenloos uit de publieke ruimte verbannen, terwijl vrouwelijke moed in Iran heeft geresulteerd in ferme repressie, welke wordt nagestreefd door een religieus patriarchaat. Ondertussen worden in de VS juridische hervormingen doorgevoerd die het recht op abortus uitroeien en de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg in het algemeen beperken². In Europa loopt een bespreking over een richtlijn die het risico loopt verkrachting te decriminaliseren en het Istanbul Verdrag uit te hollen. In Gaza en de Westelijke Jordaanoever blijven instellingen van de Verenigde Naties en lidstaten nog steeds

¹ Dana Abed and Fatimah Kelleher (2022). *The Assault of Austerity: How Prevailing Economic Policy Choices are a Form of Gender-Based Violence*. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-assault-of-austerity-how-prevailing-economic-policy-choices-are-a-form-of-g-621448/> [Geopend op 13 mei 2024].

² Rachel Easter, Amy Friedrich-Karnik and Megan L. Kavanaugh, (2024), *Any Restrictions on Reproductive Health Care Harm Reproductive Autonomy: Evidence from Four States*. <https://www.guttmacher.org/report/any-restrictions-reproductive-health-care-harm-reproductive-autonomy-evidence-four-states> [Geopend op 13 mei 2024].

verlamd na een conflict dat tot nu toe meer dan 35.000 mensen heeft gedood (per 12 mei)³ - waarbij vrouwen en kinderen het grootste deel van de slachtoffers vormen. Hetzelfde verhaal, dezelfde ondergang, zoals in alle gewapende conflicten.

Oorlog is inderdaad de essentie van het patriarchale systeem. Agressie rechtvaardigt onderdrukking, en misbruik wordt het favoriete instrument om "conflicten op te lossen"⁴. Deze obsessieve dynamiek maakt de lichamen van vrouwen het perfecte strijdtoneel van structurele oorlogsvoering.

Zelfs in de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO), waar vertegenwoordigers veroordeeld zijn voor aanranding van vrouwen en meisjes in de Democratische Republiek Congo tijdens Covid-19, en waar slachtoffers 250 dollar betaalden, worden recente oproepen voor genderresponsieve hervormingen en bescherming van vrouwenrechten worden opnieuw tegengewerkt⁵. Ondanks het bestaan van meerdere internationale normatieve instrumenten en regionale mechanismen die beide erkennen en bevestigen⁷, worden fundamentele seksuele en reproductieve rechten blijvend uitgedaagd.

Hoe wordt dit goedgepraat? Binnen de WHO beargumenteren sommigen dat reproductieve gezondheidsrechten "politieke" zaken zijn die louter door nationale overheden zouden moeten worden geadresseerd, omdat deze zaken buiten het "technische" mandaat van de WHO zou gaan. Maar gezondheid is inherent politiek: een realiteit die het WHO handvest expliciet erkent wanneer het bevestigt dat structurele politieke factoren, zoals ongelijke ontwikkeling en discriminatie, belemmerend werken als het gaat om het bereiken van het recht op gezondheid. Het WHO-mandaat

erkent ook vrede, internationale samenwerking en de verantwoordelijkheid van regeringen voor het welzijn van hun volk als essentieel voor gezondheid. Deze samenloop roept een fundamentele vraag op: waarom veroorzaakt de politieke relevantie van de WHO onrust wanneer we praten over het bevorderen en beschermen van de rechten van vrouwen, terwijl hetzelfde niveau van ongemak niet wordt opgemerkt bij andere gevoelige politieke kwesties? Landen aanmoedigen om gezondheidsuitgaven binnen hun "fiscale envelop" te houden of te blijven hameren op de heiligheid van intellectuele eigendomsrechten, zelfs als deze beleidsmaatregelen de toegang tot essentiële medicijnen en zaden belemmeren, roept niet dezelfde bezorgde reacties op.

³ <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/12/un-chief-urges-immediate-ceasefire-in-gaza-as-35000-palestinians-killed> [Geopend op 13 mei 2024].

⁴ Centre for Feminist Foreign Policy (2024) *Strongmen and Violence: Interlinkages of anti-feminism and anti-democratic developments*. Centre for Feminist Foreign Policy, Berlin. <https://centreforfeministforeignpolicy.org/wordpress/wp-content/uploads/2024/02/CFFP-strongmen-and-violence.pdf> [Geopend op 13 mei 2024].

⁵ <https://www.voanews.com/a/internal-documents-show-the-world-health-organization-paid-sexual-abuse-victims-in-congo-250-each/7354013.html>.

⁶ Kerry Cullinan (2024) *Row over Reproductive Rights Group at WHO Executive Board 'Undermines' Secretariat and 'Science-Based' Approach*. <https://healthpolicy-watch.news/row-over-reproductive-rights-group-at-who-board-undermines-science-based-approach/> [Geopend op 13 mei 2024].

⁷ Zoals: het [Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen \(CEDAW\)](#), het internationale verdrag dat in 1979 werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties; De [Beijing Declaration and Platform for Action \(BpFA\)](#), overeengekomen tijdens de 4e Wereldconferentie over vrouwen in 1995; Het [Maputo Protocol bevordert de rechten van Afrikaanse vrouwen](#), aangenomen door de Afrikaanse Unie in 2003 en in werking getreden in 2005.

Het systematisch marginaliseren en onderwerpen van maatschappelijke groepen is een inherent onacceptabel symbool van macht dat voortdurend wordt opgelegd. Deze ingegraven macht wordt door vrouwen en andere gemarginaliseerde gemeenschappen die met een variëteit aan onrecht te maken krijgen breed erkend en is diepgeworteld onder de noemer van het patriarchaat. Patriarchale modellen, welke diep genesteld zijn in religies en in de nalatenschap van institutionele structuren, zijn makkelijk te gebruiken en worden breed benut, tot het punt van acceptatie en internalisatie door historische en tijdloze exhibities van kolonialisme, imperialisme en populisme. Aan de kern van deze manifestatie staat de onderdrukking van stemmen, zelfbeschikking en lijflijke autonomie.

Hoe vrouwen en andere minderheden blijvend worden behandeld in het multilaterale systeem is slechts een reflectie van deze oneindige patriarchale logica. Dit wordt gecamoufleerd door on- overtuigende retoriek, gepaard met minimalistische interventies gericht op het omhoogtillen van de norm op zijn best. Vaker dan niet, echter, herbevestigen deze initiatieven de status quo van gestereotypeerde maatschappelijke rollen. Zij brengen de wortels niet ten val van het directe geweld dat inherent is in een systeem waarin Lidstaten zogenaamd spreken voor "hun vrouwen"- alsof vrouwen een bezit zouden zijn!

In de wereld vertegenwoordigen vrouwen een meerderheid. Politieke instituten op elk niveau hebben een juridische plicht om deze werkelijkheid te erkennen en omarmen; Niet om deze realiteit incrementeel te ondermijnen. Het is cruciaal dat alle vrouwen samenkomen en gemeenschappelijke uitdagingen bundelen om overheden en multilaterale instituties aan te sporen om deze onhoudbare status quo af te breken.